

Н 29-9

260.

С. ПЕТРОВ

Урожай
и
машин

Коми-3

2-873

С. Е. ПЕТРОВ.

УРОЖАЈ ІДРАЛАН
МАШІНАЈАС

Г.П.Б на обяз. зкв.
Лнгр 1931 год
Акт № 3488

КОМІ ЊІГА ЛЕЗАНІН
СЫКТЫВКАР — 1931

С. Е. ПЕТРОВ — УБОРОЧНЫЕ МАШИНЫ.

Отпечат. в типогр. Коми Из-ва

в количестве 2000 экз.

№ заказ № 5728, облит № 690

г. Сыктывкар

1931 г.

Коланлун візмуужалан машинајаслөн

Турунјаслөн розјыггіс. Віжөдны заводтіс һаң. Војіс ышқан кад, а сы бөрвылын і вундыны колө кутчісны.

Оз прөста сіктын тајө кадсө шуны страднаөн. Крестьянлы збымыг лоө страдујтны урожај чукөртигөн: шонді петтөз мунө ышкыны, термасө лысва когмытөз ыжыджык пласт пөрөдны. Кос турунө коса оз мөртчы дај жар ужавны, сөкыд.

Вундігөн крестьянкалы нөштаһін сөкыд. Лысваөн вундыны оз поз, лысва когмас да шонді сотө, сесса і лоө коңөрјаслы, нывбабајаслы, лок жар возын һукасны. Рытнад мышкыд да сојјасыд јукалоны музөмысла.

Вундыгөм-тегсөм бөрын колө вартны. Секи бара пемыдсаһ-пемыдөз кылө чаплөн гымгөм. Вартөм бөрын төлөдан. Семјанадкө лунтырөн төлөдан кык центһер, сіјө зевһін уна.

Төлөз пыр тащом оржавлытөг гөкыд уж. Посңи өтка крестана овмөсын гөкыд уж кокнөдны оз поз. Сені он вермы лөгөдны (нөбны) машинајас:—ыщкан, вундан, колтаавлан машинајас донаөс, сы вылө өтка крестанлөн нөпоштө өтї вога, весіг уна вога урожај оз сузгы.

Машина вајө пөлза да выгода кор сылы ем тырмымөн уж. Машинаыд-кө сулалө сарајын, дерт-жө секі сіјө ассө оз вешты. Ыщкан машиналы колө ещавылө комын гектар віз.

Сіз кө, медым машина вајис пөлза, колө уна гектар му. Өтка гөл да шөркөддема крестанлөн сымында візму абу. Посңи пласта візмусө налы колө өтлаавны, лөгөдны өтувја овмөс—колхоз.

Візвывса уж вылын машинајас сетөны ыжыд пөлза. Бостам көт тащөмтор, нөл гектар віз өтка мортлы лоө ыщкыны даскык лунчөж. Ыщкан машина сіјө-жө нөл гектар візсө ыщкө өтї лунөн. Өтї вундан-колтаавлан машина ужалө 35-40 вундыг пыдди.

Вундан машина дас лунөн вештө 350-400 мортлыг ужалан лун. Овлө страдна дырјі заводитас зерны да арөзыс оз лаңт. Он-кө удит міча дырјі идравны, урожајыд візвылө-мувылө ставнас сісмас. Мукөд дырјі чукөрт-төм урожај лымулө-на сурлө-і.

Машинаөн став уж поџо ештöдны зев регыд кадөн. Машина мездö уна ужалыгöс мукöд ужјас вылö, шуам; градыв пуктас-јас вöдiтны, садјас садiтны, порсјас да кроликјас виґны. Ужалан кiйд быдлаö тырмас!

Подсобнöј прöмысјас гетасны сырјо фабрик-заводјаслы, öдмас промышленност-лөн быдмöмыс. Јон промышленност гiктлы гетас унжык вузöс.

Виґмуужалан машина јонмöдö карса промышленностлыг виґму овмöскöд јитöдсö.

Машинаыд војтырлы вајö ыжыд бур, сöмын сiјöс јона колö дöџöритны. Зерулын либо һајтөн машина сiмö. Сiмöм машинаөн ужавны оз поџ. Щöкыда төв кежлö машинаöс коласны лым улö вевтџытöг, машина һајтнас кынмас да тулысöџ сiґi-i олö.

Машинатö колö iдравны, вевтџавны көта-гöмыс, iдравтöґыс бура весавны да мавтны маґјасөн.

Мавтöм, весалöм машина дыржык олö, ужалö сувтлытöг, оз-жык жугав-i. Сiмöм машина бур уж пыдiдi сöмын маңитö, пöчин-ка вылын сулöдö да с. в.

Һемецјас—јöз аккуратнöјöс. Најö каґа-лисны кущöм омöла миґан вöдiтчöны маши-најасөн. Öтi һемецкöј машина вылö, кодöс вузалисны СССР-лы, најö гиґöмаöс: „Төв-

нас һајт пышкын сулала, а гожомнас ви́з-вылын шогала“.

Өні ви́зөдлам, кыз колө ужавны ви́зму-ужалан машинајаслы да кушом дөзөр колө на бөрсә.

Быд пөлөс машиналы колө бур дөзөр.

Ышқан машина

Ышкыны јона сөкыд. Сіјө ужалыслыг һоңалө став вынсө.

Möd делө, кор крестәңін ужалө оз ко-саөн, а машинаөн. Секі сөмын вөвтө вес-көдлы да пукав пружинаа пуклөс вылын.

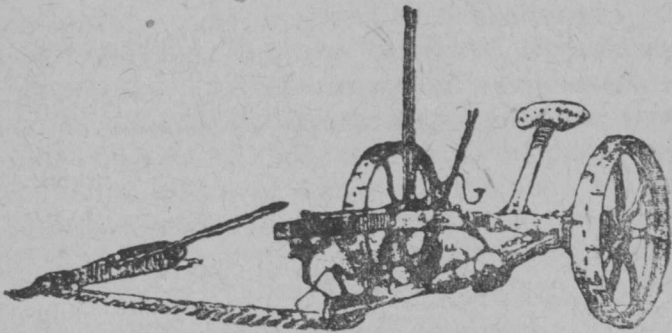
Ышқан машина өні пөштї быд колхо-зын ем.

Ышқан машина медпрөстөј, медкокһи ма-шина. Кык көмөсаа чөрс да дышло — ыш-қан машиналөн сурсаыс (остовыс). Көмөса-саң пиңјас өтарө-мөдарө новлөдлөны пурт водса көрт пласт куға.

Көрт пластлыг өтар помсө крепитөма ышқан машинаса сурөсө (остовө), мөдарсө— вескөдөма сувтса турунлаң. Ышқан маши-на мунігөн пуртыс бөрө-возө ветлө терыба: өтї минутөн сурсөн жыңјоныг. Со і став ужыс ышқан машиналөн.

Ташөм өдјө гөрігөн пурт јона зыртчө, омөла мавтөм вөсна регыдөн бырны вермө. Пурт моз-жө өдјө бергалө чөрс јылын шї-па кыш, кытчө мөртөма шатунлыг помсө.

Шатун шіп вылө мөртөма ассама тувјөн. Ышкан машиналөн пуртыс піңөг, вөчөма көртыс-жө, тышинас крепитөма көрт пласт костө. Піңјассө колө пыр лечыда төчитны. піңјывсө гөгрөстөны, кызі унаөн саммытөмысла вөчөны, ңекущөма оз поѣ.

Ышкан машина

Пурт, чөрс гөгөр бергалыс кыщ да тулка шіпкөд ачыссама јона зыртчөны. Сы вөсна најөс колө бура мавтны. Он-кө мавт, машина өдіјө щыкө: зыртчысгөм машина ужалө омөла, жугласө, став торјасыс лүгілегі лоөны.

Медым ышкан машина бура ужаліс да ез портитчы, колө бура дөңөритны, кадыскадө віңөдавны быд частјас, став гайкасө мед вөлі топыда віңтөма, быд роѣын мед вөлі машина мавтан маѣ. Кущөмкө част-кө

зыртчїс, пуктынѣ вылѣс. Нѣјтѣссѣмыс весавны щѣкыджыка, уж воѣын машїнасѣ ставнас вїдлавны, бура мавтны. Уж бѣрын бара вїдлавны да весавны-мавтны. Ыщкан машїнаѣн-кѣ ужалїнныд ул повоѣда дырїї, зерїгѣн, уж бѣрын колѣ бура косѣдны да сїмыс частїассѣ мїчанїка мавтны.

Ыщкыны заводїттѣз бура тѣдмалѣны кущѣм кыщ (пласт) бѣстны ыщкыны, мед ескѣ ыщкѣм туруныс ѣткоѣа космїс, ѣд, асыввоѣсаѣ да рыт сорѣз-кѣ ыщкан сѣмын ѣтї пласт, туруныс оз ѣткоѣа космы: мед-воѣза адасїасас туруныс воѣ космас, а шѣрыс—ул лоѣ. Тѣјѣ ѣужѣдѣ турун пуктѣмѣс.

Ѡткоѣа турун костѣм могыс ыжыд кыщсѣ бѣстѣны пажун бѣрын да ыщкѣны мѣд лунѣз, поналѣны шондї жар лотѣзыс. Секї тѣрытїа ыщкѣм туруныс вескалѣ лысва улѣ да асїа ыщкѣмыскѣд ѣткоѣ лоѣ. Тѣзї турун космѣ ѣткоѣа рѣвнѣја.

Оз ков вунѣдны: дас часа ужалан лунѣ ѣтї машїна вермѣ ыщкыны 4 гектар вїз, туруныс-кѣ абу усѣма, сулалѣ-кѣ вескыда. Туруныс-кѣ клвер кѣза-коѣ лаксѣма—ещажык верман ыщкыны.

Усѣм турун дорвыв ыщкыны оз поѣ. Ыщкѣны усѣмыслы паныд, ѣылыд мунїгѣн пурт улѣ туруныс озшед. Турун ѣылыд мунїгѣн уна кад вошѣ весшѣрѣ.

Ышқан да вундан машина буржыка ужаланы *ödjö* мунігөн вундалыгыс секі жонжыка *ödöbaçö-da*. Нөж'іө мунігөн пуртыс турунсө оз *орөд*, а лакө (*вод-төдө*). Сы вөсна ышкыны заводиттөз неуна—метра жын кымын—мунөны куш местаөд, тыртөг. Тажос-кө он вөч, ышқан машина стразусө оз вермы *ödjön* бергөдчыны да пуртыс лакас турунсө, шатуныс вермө жугавны. Сук турунаинти мунөны *ödjönжык*.

Ышқан машинаөн медбур өти часын мунны километр. Мунны колө пыр өткода рөвнөја, кызгурө мунөмыс машина частјас 'щөкбда жугавлөны. Оні гырыс колхозјасын ічлөкөны вөв пычди тракторөн Трактор ветпич өткода ышкыны позө меджар луннас. Тракторөн ышкөмөн кокңиджык өткода костыны ышкөм турунсө.

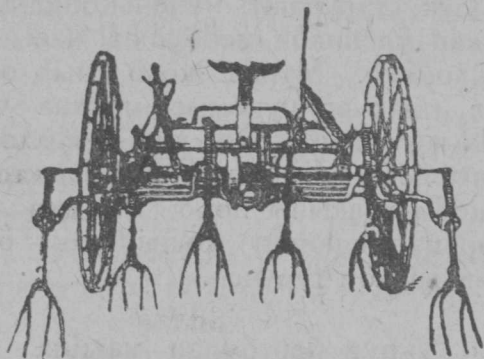
Турун бергөдлан машина

Өдјөнжык костөм могоыс ышкөм турун пласјас бергөдлөны кышөдыштоны куранөн. Турун бергөдлыны маннө. *Ödjönжык* ужавны нарошнө лөсөдөм турун бергөдлан машинаөн.

Турун бергөдлан машина овлө кык сикас. Оти ужалө вѣлајасөн. Мунігас вѣлајасыс бөстөны турунсө да мыј вермөмыс шыбытөны вывлаң. Косжык турун качлө улө, ул турун—

вылөжык да угө кос турун вылө. Тащөм сикас машинасо кыскалө өтi вөв.

Вiлаөн ужалан турун вөрөдан машина жона тракјө да чегјалө-чирјө турунлыг вөснi сiјассө, мiстјассө. Тащөм машинајасөн нөтi оз поз бергөдлыны клевер да мукөд пөлөс тамодаа турунјас. Став корјыс јурнас дрөбалөны да колө сөмын өтi заыс (iззыс). Дрөбалөм клеверлөн пөтөсыс жона вошө.

Турун бергөдлан машина

Буржык сикас турун бергөдлан машина кык колөса јылын. Чөрс бокас вочөма вал. Тащөм турун бергөдлан машинаыс шусө бокө шыблалыг куранөн (грабли с боковы-ви сбрасывателями) мiбө бокыса куранөн (боковыми граблями).

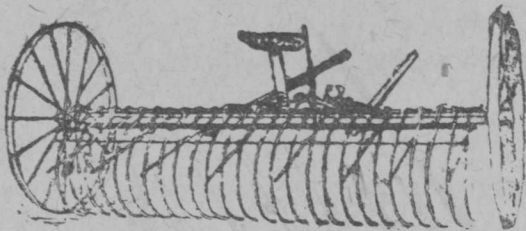
Вал вылө мөрталөма уклада шпiлкiјас, кодјас кыпөдөны турунсө. Кор тајө маши-

наыслыг рычагсö бергöдан öтiладорас, сijö секi ужалö кызi куран, мöдарлаас-кö— машина ужалö кызi турун бергöдлыг: секi валö крепитöм шпiлкijасыс турунсö оз гартны асгөгöраныс, а сöмын зев небыда бергöдöны. Секi клеверлөн jурыс да корjасыс оз чегjасны, колöны çоңөн.

Вiлаа машинаөн лунтырөн пöзö кышöдны сöмын 7 гектар ыщкöм вiç, мöднас 10 гектар. Таjо стöч бостö кык пöлöс ыщкан машиналыг. çодçавсö пара вöв.

Вöлөн куртан машина

Вöлөн куртан машина зев прöстöj. Кык кöлöса да чöрс со i- став частыс. Куртан

Куртан машина

машина новлöдлö öтi вöв. Вылыын вiçталöм бокi курана куртан машинаjасөн, кодjасöс кыскалöны кык вöлөн пöзö куртны i бергöдлыны.

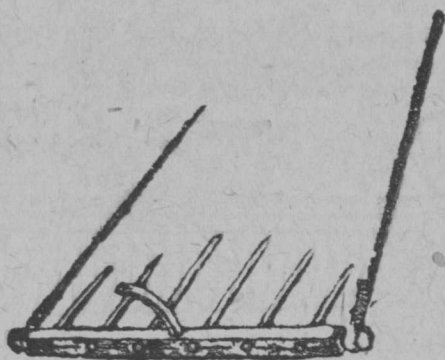
Кыкнан çикас машинаыс öтпыр мунöмөн бостöны кык покос паçта адас. Быдлун кык-

нан машинанас поѣ куртны 10 гектар ыщ-
көм віз. Туруныс чукөрмө мазјасө.

Сынан

Зорөд дорө вајалөны нөсілкаөн. Тајө
сөкыд дај маннө ужсө поѣ кокңөдны—
вөчны сынан, кущөмөс індөма серпас вылын.

Пуыс вөчсө 3 метра кузта 10 саңтіметр
кызта брус. Брусө зік вескыда мөртөны
костөм кыз пуыс 7 пің. Быд піңлөн кыз-
таыс 75 саңтіметр. Піңјывсө јөстыштөны.

Сынан

Бруссаңыс да вөв сіјөс дорөзыс ңу
жөдчө гез—вож пыѣѣ. Брус шөрас бөр-
ладорас вөчөма вороп (рукојатка). Сынанө-
доѣдалөм вөв нуөдөны первој маз шөрө-

дыс, сегда —туруныс сынан тырыс чукөр-
мас-да—моң пөлөныс.

Ташом сынаннас јона ödjö поңо ужавны.

Лобогрејка

Ҥаң вундөм вылө машина воңти лөгөд-
лісны ыщкан машина модааөс. Налөн мөда-
мөдөыс торјалөмыс вөлі сөмын сјјөн, мыј
вундан машиналы пуртыс өпріч вөлі лөсө-
дөма мотовіло. Мотовіло ҥаңсө копыртөдө
пуртлаңыс.

Вундөм ҥаңыс уөө пурт сајас, платфор-
ма вылө.

Машина дорын вөлі колө ужавны кык
морт: өҥыс—вескөдлө вөв, мөдөыс шыблалө
вундөм ҥаңсө.

Ташом машинаөн ужавны вөлі зев делө.

Сывөсна і шуісны робочөјјас тајө маши-
насө лобогрејкаөн.

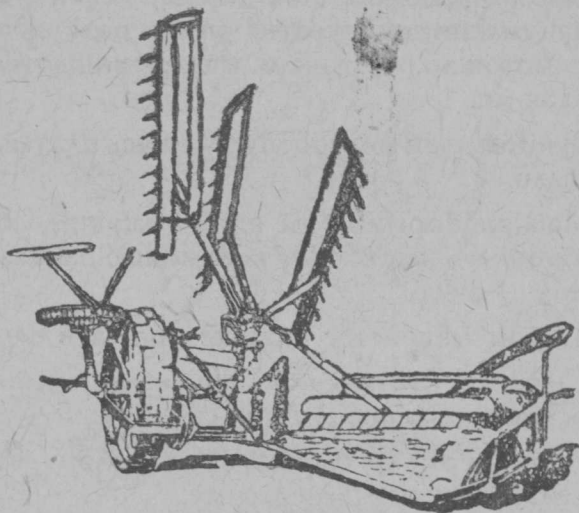
Лобогрејка лунтырөн пара вөлөн вер-
мывліс вундыны 4 гектар му.

Тајө машина уна ҥаң весшөрө воштө.
Шептыс первој швачкысө мотовілоө, сегда
платформа вылө да вөміс шыблалыгыс шы-
бытө іза под вылө. Таыс өпріч ізасыс зев
јона зүгсө да колтаавнысө сөкыд.

Вундан-шыблалан машина

Жнејка—самосброска

Лобогрејка дорыг јона бур—жнејка самосброска. Тајо машинаыс ізассө сізі-жө вундө да вундөм һаһсө платформа вылө ускөдө, сөмын абу мотовіло да оз ков торја морт платформа вылыг һаһ шыблавны: һајөс вежөны һол ыжыд куран. Куранјас бер-

Жнејка—самосброска

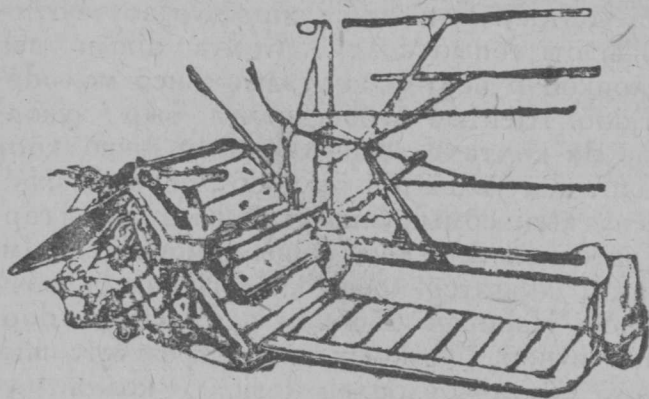
галөны һөжјөһік, бытөһкө бордөн кусіһтөны сулалыг һаһ пурт бердө. Кымыныскө бердөгчөм бөрын өтө куран кусіһтчө улө-

жык, платформа бердлаң. Аслас пиңјаснас чышкыштө платформа вывтыс да шыбытө вундөм Һаңсө. Кураныслыг ужсө поңө вежлавны. Поңө лөсөдны сиз, мед шыбытөм Һаң чукөрыг артмис бурөщ колана ыжда колта—гырыг, либө посҥи.

ЖҺејка-самосброска луннас вундө 5 гектар.

Колта көртавлан машина

Лобогрејкаөн да жҺејка-самосброска ужалігөн сусө торја морт колтаавлө. Но ем

(Снопвјазалка)

машина, Һаңсө ачыс вундө і колтаавлө. Рочөн тајө машинаыс шусө снопвјазалкаөн.

Снопвјазалка зев сложнѳј машіна. Њањсѳ вундѳ пуртѳн (ыщкан машінаса пурт модаа-жѳ). Мотовіло ем-жѳ, сѳмын мѳд гі-каса: пурт дорѳ ѳањсѳ сіјѳ зев ѳебыда кусіѳтѳ. Мотовілосѳ позѳ вештавны, копыртлыны ѳањ жужда сертѳ. Сы вѳсна снопвјазалка вундѳ щѳщ і усѳм ѳањ. Вундѳм ѳањыс оз уг платформа вылѳ, а торја пѳлѳтна вылѳ (дѳра вылѳ). Пѳлѳтнаыслыс помјассѳ ѳтлаѳдѳма пражајасѳн да зелѳдѳм а валјас, лѳбѳ ролікјас вылѳ.

Ролікјас бергалѳны машіна мунігѳныс. Ролікјас куѳа ветлѳдлігѳныс пѳлѳтна ѳктѳ вундѳм ѳањ да пыртѳ јіалан інас (вјазалнѳј частас). Сені торја кѳрт чуњјас чукѳртѳны ѳтѳ топыд колтаѳ. Колта дінын век шлопкѳдчѳ пѳвтор, колталыс дінсѳ молѳдѳѳтјѳдѳ. Шептыс бурѳщ колта тыр чукѳрмас да колтаыс аслас сѳктанас лчкѳ кѳрт пластѳнка увлањ да ѳтлаѳдѳ шестѳрѳакѳд. Сені, кызі сѳмын шпагата ыжыд јем гартыштѳ колтасѳ, воѳ кајныр модаа зајім. Зајім шпагатсѳ крепітѳ, бергѳдчѳ да вѳчѳ гѳрѳд. Нарошнѳ лѳсѳдѳм пурт гѳрѳд дортыыс вундѳ. Сасмѳм колтасѳ трезубетс шыбытѳ колта новлѳдлан дозјѳ. 5 колта чу-кѳрмѳм мысѳ дозјыс летчѳ да вѳтнан колтасѳ пуктѳ му вылѳ.

Сы бѳрын колта новлѳдлан бѳр лептысѳ вѳдчысны мѳд вѳт колта.

Тажо ставыс вöчсö зев ödjö. Öтi минут бöрын четчыштö кымынкö даг көрталөм колта.

Снопвјазалка öтi лунö вермö вундыны 5 гектар. Колталыс ыждасö вежлавны лö-сöдöма нарoшнöј прiспособлeннö, позö лöсöдны бурöщ колөм серғи да һаң серғи кущöм колта колö: ыжыд—ичöt, зельд—лчыд. Машынаыс көт i зев сложнöј, но зев јон (прочнöј). Быд ужалөм бöрын-кө мчаа весавны, мавтны да дöчöрiтны, сiјö зев дыр ужалö һöтi жугавлытöг. Кыткö-кө жу-галiс, пырыс-пыр колö шыагны опытној смесар дiнö.

Снопвјазалка дöчöрiтiгөн следiтны быд гайка бöрыс да мавтны. Oz поз гайкајасöс лчыдны, машыналөн частјасыс сiзiнас лeг-ны пондасны. Лчалөм частјас оз сöмын аснысö дојдны, но щöщ мукöд частјасöсö жугöдласны-i.

Омöла мавтöм машыналөн частјасыс зыртчасны. Сiјö сулавны пондас донажык машыннöј маслö дорыс.

Снопвјазалка код машыналөн ужалö зев уна частјас, сывöсна уналатi-i мавтöны сы вылö нарoшнö вöчöм роҗас пыр. Машынаөн ужалысгы ставсö тајö колö бура велöдны (iзучiтны).

Ödjөнжык бергалыс частјасöс мавтлыны частöжык, медса-һиң пöлöтна новлöдлыс

ролікјассө. Пөлөтна вöсна ролікјаслыг вöрöмсө он адзы, а најö 1000 пөв öтi минут-нас бергөдчöны.

Мавтiгөн вiзöдны бура, мед ескөн быдлаö маслöыс вескалi. Став частсö бура мавтны колö часөн-жынjона кад.

Ваа ҺаҺ вундiгөн кöтасөм бöрын пöлөтна тукмö, роликсö зелöдö мукöд дырji весiг жугöдмөн. Секi пырыг-пыр-жö колö лезыштны пражасö. Пражасö лезыштöны лысва вылын вундiгөн-i. Шуам, муртса-кö пыҺитыштас зертор, секi колö ставсö еновтны да лiчöдны пöлөтнасö. Оз поҺ му вылö колны машина зелöдöм пöлөтнаөн. Пöлөтнаөс лiчöдны сараjö пуктiгөн-i.

Вартан машинајас

Вундöм бöрын вартöны. Уна нем ҺаҺ вартлiсны чапјасөн. Сесга iзобрөвiтiсны кiөн бергöдлан вартан машина. Станок, барабан, пiҺöс кыщ барабан увтас да бергöдлан вороп--со i став частыс машиналөн. Чаптөн вартны вывтi сöкыд, абу зев кокҺi i ташöм вартан машинатö бергöдлыны. Нöшта-Һын сöкыд машинаөн вартöм туссö тöлөдныс: чаптөн вартан тус дорыг озжык дрöбав нырыс да jкiыс.

Кiөн бергöдлан вартан машинаөс вежöма вöлөн бергöдлөмөн. Крестана овмöсјасын

ужалö кык да кујим вöла машинајас. Најö пöштi öткoд-öс, сöмын кык вöла машина iзассö оз торјöд (солoмoтpјастöм), кујим вöла машина солoмoтpјасa: öтпыр вартö, iзассö тöрјöдö-i. Кујим вöла солoмoтpјасa машина выгoднöйжык: кык вöлөн вартан машинаөн вартöм бöрын гöкыд торјöдны тусгыс iзассö да мјакiнасö.

Нöшта-на буржык нöм вöлөн бергöдла-на таркöдчан машина. Та бөр вылын тусö колö сöмын поснi jкi. Сijöс тöлöдны кокнi.

Быд вартан машиналөн уж вöчöмыс вöv лыд гертi: кымын вöv бергалöны, сымын уна колта вартö мiнутаөн: кујим вöлөн вартан машина мiнутаөн вартö 3 колта, часөн—180-öс, 10 часа ужалан лунö вермас вартны 1800 колта, лiбö 180 чумалi.

18 чумалыг-кö усö 80 кiлограмм тус, лунтырөн тащöм вартан машина вартас 15 кымын центнёр.

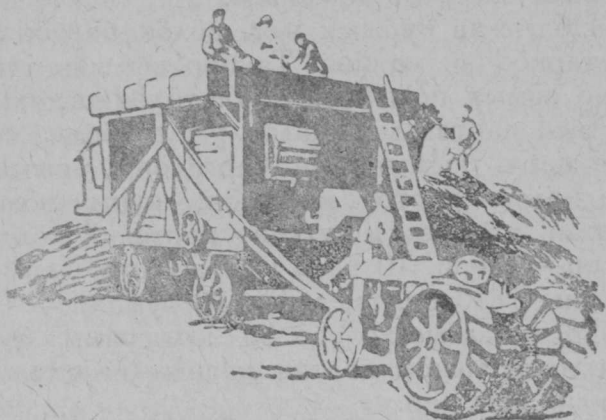
Сложнöй вартан машинајас

Прöстöй молoтiлка кокнöдö шепгыс туссö торјöдны. Но нöшта колö торјöдны jкicö да жугсö, колö туссö сортирујтны.

Став тајö ужсö вöчö сложнöй вартан машина, кодлөн ем вартан барабан, подсевнöй грохот, тус тöлöдыг да сортирујтыг—ветрогон. Сложнöй вартан машинаö мытча-

лөны колтаөн, уна роҗасөд кiссөны мешөкө зев сөстөм да сортҗас вылө јуклөм тус. Быд сорт петө торјөн.

Тащөм вартан машинаҗасын быд рукавын (роҗын) ем счетчик. Счетчикҗас вiсталөны, унао да кущөм сорт мунис быд петан соскөд тус.

Сложнөј вартан машина

Тащөм вартан машина 10 часа ужалан лунө вартө 200-саң да сурс центнерөз. Сложнөј машинаөн ужалөны оз вөлөн, а тракторөн.

Машина бөрсаң дөзөр көлө сещөм-жө, кущөм-і мукөд сикас машинаҗас бөрсаң. Көлө смедитны быд част бөрыг да бура

мавтны. Медгасö колö вiзöдавны барабан пiңјас вылö, мед ескөн најö ез лiчавны. Бергалiгас-кö öтi пiң чегас, вермас вiны мортöс.

Кöјдыс весалан машинајас

Медпрöстöј машина кöјдыс весавны—вејалка. Главнöј частјасыс сылөн—тöвпöлтыг (ветрогон) да пожјас. Лунөн тölödö 60 центнер; туссö сортјас вылö оз торјöd, кiссö öтiлаö.

Вејалка-сортировкалөн пожјыс унжык-да, гырыг туссö торјödö поснiдыс. Весалö i јогсö, кодјас поснiöс лiбö гырыгöс тус дорыс.

Бур сöкыд тусыг чiјöбыңик тусјассö торјödöны триумфөн. Триумф ужалö төв вынөн. Сылөн төвпöлтыгыс (ветрогоныс) вејалкалөн дорыс јонжык. Кокнi да омөл туссö тölödö ылöзжык, а сöкыджыкјасыс усöны матöжык. Быд сортлөн ем аслас вежöс.

Но емöг i сещöм јогјас, кодјас i ыжда-нас i сöктанас тусыскöд öткод. Тащöм јогјассö весалöны мöd машинаөн—тријерөн. Тријер нöшта öтчыд лезö төвпöлтан пыр уна пожјасөн пожналö, сесга туссö лезö' барабан куџа. Барабанас вöчалöмаöс торја сортјаслы роџас, сы вöсна тусыс барабан куџа мунiгöныс вескалö аслас роџö. Кола-

сыс ставыс шыбытчө. Таз тријер отсөгөн туг весавгө быд пөлөс јогыс.

Емөг сложнөј тријерјас, најө јуклөны тугсө уна сикас көзалыс: рузеглыс, ідлыс, аңкішлыс да, с. в. Ташөм тријерјасыс шусөны кык сикас ужалыс тријерјасөн (триерами двойного действия).

Овлөны і кујім сикас ногөну жалыс тријерјас; најө нөшта-на өтчыд сортирујтөны көјдыссө.

Тријер бөрын туг лоө зик сөстөм. Таз лөгөдчө көјдысыс көзөм вылө.

Трактор — медбур вын урожај чукөртан машінајаслы

Став машіна бура ужалас, емкө пыр өткод вын. Вөвјасыд тајөс вөчны оз вермыны. Најө ветлөны кор өдјө, кор һөжјө. Асывнас гөһөчөн ветлөны, а рытлаһыс музасны-да—өдва-өдва руһгөны. Сывөсна машіналөн производітелностыс чінө, щөкы-да жугавлө.

Мед ескө машіна ужаліс бура, колө пыр өткода кыскавны. Та бокгаһ трактор јона шогмана. Сіјөн позө кыз гаж—өдјө көт һөжјө мунны. А тајө кызі мі төдам, зев колана. Ышкан лібө вундан машінаөс-кө пондам нуны һөжјө, сіјө турунтө вундөм пырді сөмын лакас.

Вартан машина ужалө бура, барабаныс-кө быд минутө вөчө сурс оборот: Нөжжөжык-кө бергалө, изасыс барабан гөгөрыс гарт-час, машина вермас жугавны. ОДвнөј тага

Вундигөн трактор кыскө кык вундан машина. Вермө-і уңжык-на.

колө щөщ көјдыс весалан машинајаслы-і. Ödjö бергалігөн јікі пыщкас нөбөдө буртус-сө, нөжжө бергалігөн—омөл тусыс вескалө бур тус пыщкас.

Трактор пыр өткоѳа рөвнөја кыскө.

Кызі колхозын дөѳөритны машинајас

Быд колхозњык төдө, кущөм дона сула-лө быдсама машинасө сузөдны.

Но вермас лоны, кодкө колхозњыкјас пыщкыс машина колас ідравтөг. Мед ес-

көн сещөм омөлтөрјасыс оз лоны, том јө-
зыс — комсомолечјасыс да комсомолкајасыс
— орғанізујтөны группа. Группа віңөдө, мед
быд машина вөлі бура месгітөма, дөңөрі-
төма. Группаса шленјас ас костаныс ужны-
сө јукласны, быдөнлы стөч урчитасны, код-
лы кушөм машина дөңөрітны да мыј вөч-
ны. Быд морт пондас вөчны ассыс ужсө да
кывкутны аслас уж понда группа воғын.
Группајас вермасны ордіығны машинајасөс
медбура дөңөрітөмын. Машина дөңөрітігөн
најө бура велөдөны быд машиналыс ужсө.

Машина сарајын мед век вөлі дағ ве-
тек машина чышкавны да мавтан маслө.

Кіулын колөны прөстөј інструментјас,
кодјас ковмывлөны машинајас відлалігөн.

Том јөзлөн группа јітчө емесарјаскөд да
мукөд сус јөзкөд. Најө сетөны ыжыд от-
сөг жугалөм машина справітігөн.

Том јөзлы да колхозса общественност-
лы колө јона дөңөрітны ассыныс меддона-
торсө — машинајассө. Дөңөрітөмлыс колан-
лунсө вужөдны быд колхознык вежөрө.

Инв. № 4137

доныс 20 ур.

85901

	Коми-3
2	873